

Български Книжици.

ЧАСТЬ III.

1858. ДЕКЕМВРИЯ

КНИЖКА ВТОРА

ПРОСВѢТЕНИЕ и КНИЖНИЛ

на

БЪЛГАРИ-ТИ.

—
Общій изгледъ (свршъкъ).

IV

Най-главный потикъ на народно-то просвѣтеніе е търговщина-та; тамъ дѣто тя цвти и просвѣтеніе-то върви напрѣдъ. За то търговци побудени отъ народна любовь прѣстояватъ та ся основава въ Цареградъ прѣзъ тазъ година периодическо списание подъ имѧ

Бѣларускы *Книжци*, съ помысьль да распрыснувать
ри-ты оть просвѣтеніе-то между Бѣларускій наро-
дъ. То едвамъ бѣше сторило девять мѣсяца, кога нѣго
редакторъ ся иринуди по притина на своя-та **Фам**
да остави Цареградъ. По редакторова призовка я
сговора на почтено-то настоятелство върху тѣхъ Бѣ-
ларускы *Книжци*, въспрѣхме труда да улеснимъ и
ніе-то до свыршеваніе-то на година-та имъ. Ако
да имаше доста ржкописны статіі, приготвены за
списаніе, иль все трѣбаше още нѣкой да натѣкми
тичко. Като поехме неїж дѣлъность помыслихме и
понакычимъ то списаніе, что-то да може да отгов-
малко нѣчто за нужды-ты на единъ народъ, кой-то
качва да ся просвѣтива; за то оставихме **дамаски**
ты за въ църкви-ти, исторій-ти за въ училища-та, п-
казкы-ты за посѣданкы-ти: главна-та наша мысъль
ше *наука, занаятъ, тѣрговія и селскій животъ*; об-
много ни е мило, че отгорѣ за три мѣсяца не можи-
да го въздвигнемъ на такъвъ стпень, та остава въ
на почтено-то настоятелство да нареди всичко **ка**
по прилича, кое-то вѣрваме, че ще направи всякихъ
тѣхъ за удобрение-то на издание-то му.

Днесъ е намъ много драго, че можахме да исп-
немъ наше-то обрічваніе къмъ радактора на тѣхъ **Бѣларускы Книжци**, и желаніе-то на почтено-то имъ **нас**
ятелство, коє-то желаніе ся надѣемъ да е было и
вси-ти Бѣларусе, като издаваме нынѣ двадесѧть и
въртый листакъ оть тѣхъ. Да но будны-ты затичва-
на вси-ти онизъ, че настояватъ върху тыхъ **книжи**
постигнѣть помысьль-тѣ си!

24 Девемврія, 1858.
Цареградъ

И. Болоровъ.

ПРОЛІТЬ НАСЪНѢ.

Прѣзъ една оть онызъ рѣдкы зими, что прѣмѣняувать смѣхомъ по наши-ты страны, испратены съ цвѣти и слѣнце, отішсель бяхъ да ся разхождамъ въ една валева задухна оть студеный вѣтъръ. Тамъ, во трѣва-та още зеленка, бѣхъ ся разцвѣты кокычета и синичецъ; прѣдъ мене двѣ хубавы елхи надвѣсахъ надъ глава ми тѣхны ты черъ-мрачны листіе. Трѣва-та ми ся видѣ толкосъ мека, вѣтъръ-тъ толкосъ сладъкъ и мѣсто-то толкосъ прѣльстително, что то посѣднажъ, и той часъ незакъснѣ да ся прѣнесѣ оть мои-ти сънища.

Малко по малко като годины-ты натоваревать тѣхъ-тѣ тяжини върху глава ни, става ни по-ижично да ся отървемъ оть вѣтъпенія-та, кои-то ны карать да чиовствуваме обстоятельства-та и вѣнкаши-ты прѣдмѣты, что ны забыкалять. Старецъ-тъ, всрѣдъ одно по-мръзнало врѣмя и въ одно естество, что ще издахне, не намира всякой день въ себе-си силж отъ доволно противодѣйствие, за да отмахне или да подслади мърданє-то на свои-ты жялны изображенія, твѣрдѣ въ нагласи-съ собственно-то му умаленю; той ся оставя по нѣкогажъ на една скрѣбь, коя-то причинява изравно онова, что-то вижда и чиовствува, и той е одвѣ поврѣденъ оть зима-та на година-та и оть оназъ на живота му.

Такъвъ бѣ вървежъ-тъ на мои духъ кога закач-вахъ разходкѣ-тѣ си, и видѣ ся тя можаше да ся свыр-ше безъ да распрысне тѣгѣ-тѣ ми ако слѣнцето не бя-

ше прокарало облаци-ты ако мой поглѣдъ не бы въспрѣль върху цѣнналы-ты цвѣтя предъ мене, и ко една чичолига не бы испищла завчашь нѣ съ ова цѣртеніе кога е близо до нѣкого, обаче съ онъ весело пѣяніе кога ти ся издѣвига възбогъ.

Тогась, укжинъ въ единъ топъль въздухъ, разланъ отъ пѣяніе-то на обычливо-то итиче, и развеселъ отъ гледка-та на чвѣтя та, повѣрвахъ, че възлазъ по рѣка-та на мои-ты дни, обыколенъ отъ тыя вси смѣны милкуванія на естество-то. Едно весело сънишильно съ пріятность ми прѣнесе въ утро-то на жита ми и на година-та; душа ми ся нагласи съ то въ мя отъ привземаніе, кое-то сполучихъ да го продѣлъвамъ, че ии ся видѣ при заврѣщаніе-то ужъ да съмъ приготвишъ нѣкое благополучіе; память-та ми отглаша много времѧ на пѣяніе-то отъ чичолига-та, и тая свѣквица отъ блазъ быде както една жива и свѣтла за коя-то, нѣколько дена още, освѣтлева оризонта на ществование-то ми.

Е добрѣ! азъ съмъ увѣренъ, че всякой смертѣ подложенъ на злополучіе може тай глѣда да свѣтать въ ху замысленый му животенъ иже небеса по-благы, намѣрваше между прилични-ти си нѣкой бѣлагъ отъ бывка или отъ милость. Подъ вліяніе-то на едно ми приемваніе, на едно драго засмываніе, отъ утѣшите думы, нѣмотный може да сънува веселы дни и да бѣgne въ една пролѣтъ отслабната за него.

А! вы кои-то честь-та вы е натрупала съ благоволе то си бѫдете за негово-то тѣмно опрѣдѣленіе то ствително сльице, кое-то ще стопли неговѣ-тѣ зимжонызъ цвѣтя, кои-то ще развеселятъ погледа му, и утѣштельный ви гласъ ще стане за него онова, что-то бѣ за мене цѣртенія-та отъ радостлива-та чичолига.

РАДИ ЗАЧЯЛО-ТО и МѢСТО-ТО

на

Глаголические-ты слова.

От *П. Г. Шафарика.*

Отдѣлъ П.

(Вижь Час. III. Кнїж. № 23, стржница 306).

Крелица, ала, птєрѣ; кыр. крило. Въ Санг — Никлазер-скій Евангеліевкодексъ ся прочита Маѳ. 23, 37. *и* вибра-теть кокошь птицца подъ крелины, и Лук. 13, 34, *и* кокоже кокошь... свое пытнице подъ крелины; кыр. подъ крилѣ. Кре-лина есть, спорядъ моя умъ, отъ кренѣ, кренати, тичеге, срб. скренчти, verlge, заврыщамъ назадъ, на което ся държить и кренлати се, икнити (Добр. изв. об. 240) и крестати, скрестати, и съ конто сжть наедно я носны-ты крѣт —, крат —. Тхий крелины какъ подвигатель, motorges Срб. съ тя кроат. крелїчт, ала.

Брижъ, стих, стаю; Кыр. крѣстъ. Въ пражки-ти из-води крѣжнумъ и въ истѣлкуваный псалтырь у С. Петерсб. (в. XII) крѣжъ: двѣ-тѣ рѣчи домашно въ глаг. кни-цы. Что отечество на тоязъ видъ есть Славянский заз-падъ, нещеть никакъ никое доказательство повѣче. Въ тоязъ видъ ся находа още рѣчь-та у Кроати, Словаки.

Боемци и Лъси. Маджар. кересут у Маджате-ти ся в
ить да есть донесено отъ Цареградъ и Българія, прѣ
Сиененбургень (948 — 1003). Отъ крижъ происхож-
слав. скрижалъ, *tabula*, Евр. 9, 4. Въ Даміановий Апо-
толъ 1324 л. боем. Крижалки, *segmenta rotogum*, и
Кроац. Венд. и Сърб. одно множество происходители
отгдѣто идетъ голѣма-та старина на видъ крижъ. (Доб-
изв. 166). Заради вида срв. и Кроат. калеж, *calix*.

Милъ, *miserabilis*, *miseratione dignus*, єлєтъ. У Фрейсини
вы-ты записы: тѣбѣ се мила твоїч и тѣхъ (прѣхъ) се т-
бе мила твоїч. Тжай въ Еванг. по ветхы-ти рѣкп. Л-
15, 20. милъ юму бысть, єсплахнисъ, *misericordia motus* —
Марк. 8, 2. милъ ми юесть народъ съ, спаляхнисъ єпъ тѣхъ
misereos super turbam. гдѣто послѣ ся пріяли другы видове.
то помилевати и милосрѣдовати за което сърб. рѣкп. чяс-
поставять щедрити. По крайински мил до днесь има
тый разумъ какъ милостивъ. И по Кроат. мени **га** ми-
doleo, *misereor*.

Минжти, *ire*, *transire*, *transire*, *diabolus*; кыр. ити, прѣкъ.
Както вѣрвамъ, у ветхы-ты первообразны тълкованія
Пентикостаря ся прочита Втора. 11, 8. Крушед. на
чже (землі) вы минжете прѣкъ Іорданъ, иныѣ прѣхъ са-
Въ С. Николаз. Ев. Лук. 16, 26. Минжти отсѫду къ ба-
небъзмагаїуть, *diabolus*, *transire*. Още въ Остром. Ев. тжай:
кжно прѣбити. Днесь употребително още у Кроати.

Миса, *patina*, *porositas*; кыр. блюдо. Въ рѣкп. отъ
видъ ся прочита Мае. 14, 8. 11. на мисѣ; єпъ пінажи, Л-
11, 39. стъкленице и мисы, *tinakos*, вмѣсто на блѣудѣ, блѣу-
което имать вси-ти сѫщи Кыр. рѣкп. Иныѣ рѣчъ-та е
употрѣбителна само у Боемци, Моравци, Словакии Лъ-

Словен, мнса значить mensa. Кратци наричать днесъ па-
ницј тж здела, отъ scutella: обаче испървомъ какъ?

Иыто, ргаетиш, μότος, ресуніа, χρήματα; кыр. мъзда. Въ
С. Никлаз. Ев. ся прочита иѣколько пдти мы: го виѣсто мъзда.
Сѫщетай стонть въ иѣколько старо-Бѣлгарски Апостолы
Дѣян. 24, 26. мыто, χρήμαта, ресуніа, гдѣто другы ржкп. и
Острог. Б. имѧть мъзда. Извѣстна есть Стефанъ Душанова
та законокнига: по мыту, διὰ χρημάτων. Въ подобенъ разумъ
рѣчъ-та есть употрѣбителна у Словене и Кроатци.

Непрѣтель, ἵππικος, εχθρός; кыр. врагъ. Пс. 42, 2. глаг.
егда стужаїтъ мн непрѣтель, кыр. 1296 л. врагъ. Мысля
новыше, че рѣчъ непрѣтель, не ся намира въ сѫщѣ кыр.
ржкп. напротивъ тя есть извѣстна на Словене и Кроати-

Непрѣзнь, ταῖος, diabolus, πονηρός, διάβολος. Въ Евангелія
и Посланія ся прочита у вси-ты глаг. книги и въ най-
вѣтхы-ти кыр. ржкп. на иѣсто гр. πονηρός η διάβολος слав-
непрѣзнь, отъ кое-то по-касно ся есть въвѣло лжкавый,
лукавый, сатана и дїаболъ: и. п. Маѳ. 6, 13. глаг. отъ не-
прѣзни, кыр. отколъ и нынѣ отъ лжкаваго, исто 13, 19.
глаг. приходить непрѣзны, кыр. лукавый, Дѣян. 5, 3. глаг.
непрѣзнь, кыр. сатана, исто 10, 38. отъ непрѣзни, кыр.
отъ дїабола, исто 13, 10. сыне непрѣзни, кыр. сыне
дїаболовъ. Чото ся намира въ Фрейсинговы-ты записки
непрѣзни, непрѣзни, зато ярѣслѣдвамъ панионскы-ты
Славяне.

Набрѣду сътвориши, герговаге, ἀποδοκιμάζειν. Прочитася въ
Пс. 117, 22. и Маѳ. 21, 42. Марк. 12, 10. Лук. 20, 17.
1 Петр. 2, 7. глаг. камень, югоже (иже) набрѣду сътворише
зиждѹштен, λίδον, δύα πεδοκίλασαν διέκοδοιοντες, Iapidem, quem ge-
probaverunt dicasantes. Маѳ. 21, 42. пише и Остромиръ

нѣврѣду. Послѣ ся измѣни за нѣврѣду сътворише въ крѣпк. нѣврѣюща; още има и острог. Мао. 21, 42. и Ма 12, 10. **нѣврѣаду.** Намиратъ ся и другы измѣненія. Има по-кѣсно-то видо-писаніе не въ рѣду, и изясненіе-то non in ordine за неправы, отъ три основы: а) разумъ на рѣчъ-та а б) видописаніе-то на най-ветхы **ты рѣ** нѣврѣду сжть съврѣщени; с) едно толкоъ ясно изговаріаніе, какъ не врѣаду, нещахъ измѣнять. Както Восковъ пріема, има едно нарѣч. **неразбранъ видъ, съе** нено видить ся съ корень врѣдъ, werth, гор. vajaths, ve wurdig, отгдѣто есть Словен. и Кро. **вреден, вредност,** врѣдан и врѣдити, valere. Даклемъ изяснено за **невреде** неупотрѣбителенъ.

Обѣтъ, votum, єхѣ; кир. молитва. Пс. 21, 26. **глаг. обѣтъ** мое господеви вѣздать. Сѫще тай Пс. 64, 2. **Най-сри-ти** кир. кодици прочитамъ все тай; по-кѣсни-ти **има-** молитва. Обѣти, oblatioes намирася въ Фрейсинговы записки, свѣштати, promittere, въ Супрасл. кодиксъ.

Отзлѣкы, reliquie, каталити, єукаталити; кир. **оставки** Пс. 16, 14. гаг. оставише отлѣкы младенческъ своимъ, кир. 12 л. **останки.** Пс. 75, 11 отлѣкы помишилий, кир. 1296 л. **отокъ,** 1495 л. остатъкъ, рѣчъ отлѣкъ есть еднаква съ **летти** atleecs, оставка, и съ литтавишъ palais у вторый **отдѣ** достойнозабѣдѣжителю есть обаче, че тая рѣчъ **ся напи-** въ леттишкій псалтырь на две мѣста: atleekamti, аѣ. Отъ летт. литт. Корень ликъ, оставлямъ назадъ, **стада** много производны рѣчи. Срв. и лат. in quo, іоу и т.

Петра, Petra, пѣтра; кир. камень. Святъ **Никла** Ев. прочита Мао. 16, 18. на сѣмь **Петрѣ** съзиждѣти таити тѣ пѣтра superhanc petram. Вѣрвамъ, что **истинно** прочитаніе да есть на сен петрѣ, и можетъ тай да е

гласихъ первообразный прѣводъ. поджѣга, поджига,
ухог dimissa, ἀπελεῖμμα; кыр. пуштеница. Прочитася Мае. 19,
9. въ Остром. Ев. потѣжѣга, въ С. Никл. код. поджѣга;
въ Глаг. Клоц. обр. 132 путьнѣга, уъ старобоем. гло-
сенье поджѣга. За Каракантетво-то както и полегато за
ванионство-то на рѣчъ-та показва челядир-то имя поджѣг-
никъ, что въведи единъ врачъ въ Граецъ 1833 л. Кон.
Глаг. Клоц. XXIII. с. 2. Тажъ ся намира и въ старый
прѣводъ на пентакостаря упомѣрѣніелна-та имазъ, *theg-
seinarus*, какъ челядно имя (Шан); въ Моравія!

Пенѣ, vel. хѣ. Марк. 5, 28. гдѣ въ С. Никл код. и
Остром. Ев. приносноу се понѣк рижѣ ѹго, по-ижено кыр.
безъ понѣк. Въ С. Никл. код. Марк. 6, 31. и, не бы имъ
коли понѣк Ѣсти, кыр. и не ѡасти имъ бѣ үсликъ Сѫще тажъ въ
С. Петерсб. Гргора Націанскаго. Въ старобоем ся на-
хожда твърдѣ чисто за можетъ быть, и. ꙗ тѣ того понѣкъ
неминниш чинити.

Попелъ, *cinis spodoc*, кыр. пепелъ. Пс. 101, 10. гдѣ
иде попель Ѣко хлѣбъ Ѣси, отъ сподою ѿзѣ, ѿзтоу єѡхъон, quiа ci-
nigem tamquam rapet manducavam. Сѫще тажъ Пс. 147, 16.
Въ тоязъ видъ ся. намира рѣчъ-та и въ С. Петерсб. Гре-
гора Націанскаго и Атан. псалтырь. Нышъ у Венди,
Кроати, и Сърбъ пепелъ, пепео, у Боемци, Моравци и
Словаци попелъ.

Прѣлѹждати, *decipere, εξαπατᾶν*; кыр. прѣльстити. Про-
читася въ извода отъ единъ старъ глаг. Проповѣдникъ:
иже колиждо дѣйволски прѣлѹждайште се лъжеи, qui supique
diabolice sese dicipientes mendacio. Тая рѣчъ, какъ прѣлѹдити,
намирася и въ единъ старобоем. Псалтырь, отъ XIV в.
Виттенбергъ, и. доста производны ся срѣшать отъ

иърообразна-та лѫдати, seducere, у старо и новоо-
ский языкъ, и. п. прѣлудъ, phantasma, прѣлудствіе
Иасіа и. т. и.

Пребѣжгъ, пукнуваніе-то на зора-та, *initium dilucis* dilucalum. Марк. 1, 35, глг., въ С. Никлазерско и Кр-
зерско Св. и юстро пробрѣжгъ сѹштъ зѣло, кыр. и
нешти сѹшти зѣло, καὶ πρῶτη ἐνυχον λίαν, т. е. mane, multa
nocte, vulg et diluculo valde. Корень брѣжгъ есть твърдъ
пространенъ въ слав; още и Словене-ти го позна-
Въ старобоем. есть залѣжденіе, *diluculum*, въ ново-
Брѣск, розбрѣск и т. и.

Пресмрадити, *contaminare*, αφκαζει. Една сѫща
рѣчъ, кыр. помрачити, открыти и т. и. Іер. 12, 10
Пентикостаря 1563 л. 35 об. пластирїе мнози про-
дише виноградъ мон. Острог. отрыли сѹть, διέργειορχу, de-
sunt. Маю. 6, 16. глг. пресмраждауть ко лика сюда,
νιζουти vulg, exterminant, по-ясно deformant. Една слаба
на това значеніе ся намира още у Словаци пресмра-
са, т. е. тулати се, скытамъ ся бъл.

Сѫдны дньы, *dies extremi iubicii*, прочита ся въ
Клоц. обр. 491. Кырилицы употреблявать за то *страга*
сѫдъ. Изговоръ сѫдны дньы есть обыкновенъ отъ
венци, Боемци, (заедно Моравци и Словаци) и *Лѣ*.

Сѫѣгло, *privatum, κατ' ιδιά*; кыр. осебъ. Прочитаси
С. Никлазер. Ев. Марк. 9, 2. възведе ихъ на гору въ
сѫѣгло ѹединны, кыр. осебъ. Сравнивать съ това лѣх. си-
сѫеголны, что послѣдне-то значить на самотія, самъ
и., и противостоять на огол, оголны. Тукъ принадле-
и боем. стиглы, старобоем. штѣглы, стѣглы, и руе.
голонь. съ изглядваніе на шчеголны и оголны, сѫѣгло, ис-

вомъ схѣмѣ, виждася да есть една сложна, както и близне-то лат. *singulus*.

Скала, *lapis*, λίθος, захит, πέτρη; кыр. камень. Тая рѣчъ ся нахожда въ твърдѣ стари-ти глаг. изводи оть Кроат. видъ, и. п. скали се бише глаголати, отъ извода на една проповѣдь, отъ Лук. 19, 40. *lapides haec clamassent*, срѣщася само у Краинци, Боемци, Лаузитци и Лѣхи, неизвѣстна иа другы Слав.

Тепль, тепсти, *percutere*, παίειν; кыр. бїйж, бити. Въ глаг. Евангеліе въ нѣкои мѣста ся намира рѣчъ-та тепч, гдѣто пріема и. Остромиръ, по-какно кыр. ражп. и изданія, измѣстевать иа съ бїйч: срв. Маѳ. 10, 17. 20, 19-27, 26. и. т. и. Още ся нахожда и въ старый прѣводъ на Тріода и Пророци-ти, и. п. Быт. 41, 23. (класи) истепени вѣтромъ. Придържася за то изговоръ тепъхъ метлами въ карант. памятници и днешно-то употребленіе на рѣчъ-та у Крайнци и Кроати.

Трохутъ, *pumilio*, χειπόν, кыр. мѣдница. въ ражп. отъ глаг. видъ, сирѣчъ въ С. Никлазерско и Крилозерско Ев., прочитася Лук. 12, 59: послѣднъ трѣхъть (послѣдній трѣхъть крил.), τριχτον λεπτον, ultipum pumiliom. острог. мѣдницу. Трохъ за малко нѣчто, извѣстна есть на Словене-Кроати и др.; обаче Боемци употреблявать трохутъ *ratiat*, modicum

Творти, сътворити, *facere*, ποιεῖν. Тая рѣчъ въ тоязъ чистенъ разумъ си остана рѣчи въ повече-то мѣста на библійски-ти книги и кыр. ражп. и изд; иежду това имайтакыва, гдѣ-то изъ мѣстена съ дѣлати, или съ другъ нѣкой начинъ есть испвѣрлена. Така Пс. 112,9 гаг. сбнати творить неплодну (ви. неплодъ) въ дому, съ тѣлѣ. кыр. 1296 д. въселїїї неплодовъ

и 1495 въседайш неподвѣ съ гръцко-то. Пс. 52, 5.
быси твореще безаконие. кыр. 1296, 1495 л. ~~а~~ флмїи
Въ Сетинерский псалтырь 1495 л. стонть у во-
такыва фразы афлатн вм. творити, срв. Пс. 6, 9. 7,
13, 4. 27, 3. 52, 5. 58, 3. 6. 91, 10. 93, 16. 11.
Чловѣкъ сравнява отъ една страна употребеніе-то
рѣчь творити въ Фрейсингерови-ти памятници, а
требуя творим, тебѣ се миа творїц, юже юесмъ створилъ
чисту исповѣдъ створил и т. и. отъ друга страна упо-
ление-то на истата рѣчь у днешни-ти Словене: сто-
правя, струвамъ бѣл., цѣно сторити, цѣнж-тѣ да с-
дѣллитъ. Зачто-то творити створити, въ тоязъ разумъ
обще владѣвъ въ испървомъ прѣведены-ти книги, въ
вангеліе-то, Апостола и псалтыря, то ся видите
но доказателство-то за паниопиство-то.

Бѣко, двои вѣцѣ, palpedrae вѣрата, кыр. вѣжди Пс. 13
глаг. вѣкома менма, 1296 л. и кыр-така, на 1495 л.
жадма. Словенски вѣка нынѣ клѣника; боемъ и лѣхъ.
кико, вѣко, клепачиѣ бѣл.

Бѣра юти credere поговори, кыр. вѣровати. Въ глаг. па-
ници и въ кыр. ржки. глаголический видъ, тѣй и О-
миръ, стоитъ на много места вѣра юти, гдѣто
по-кжно кыр. ржки. имѣть вѣровати. Ср. и. п. Мат.
32. С. Никл. код. и неёсте юму вѣру, Острог, и Бѣ-
и нѣвѣровасте юму, Йо. 2, 21. вѣрж юти книгамъ, Ос-
и бѣгрд. вѣровали, I, 4 48. неимате вѣру юти, Ос-
Бѣлгр. вѣровати и т. и. Тѣй въ глаг. Код. не
вѣру. Нынѣ въ Словенскій сложно въ една рѣчь
юлем, вер-ети и вер-їамем, вѣр-їатити, вѣрвамъ бѣл.
вмѣсто вѣроїатъи, слов. веретен. Изговоръ. вѣру
есть старо-русский,

Бъчжти въчънъ, ісірөгө, ағжеста: кыр. начынъ. Една рѣчь твърдѣ пръсна-та изъ вси-ти глаг. памятници, что ся измѣнява пай-много за ставаніе на бѫдже врѣмѧ. Отъ кыр. ржкп. ся есть псеврлила яко рано, или прѣбърната на начынъ. Пс. 14, 1 глаг. сбитати въчнеть, πτερικήσας, habitabit, кыр. 1296, 1495 л. Острог. сбитаетъ; Маѳ. 6, 24. глаг. нероднги въчнеть, Остром. начынеть Рим. 6, 4. ходнти въчнель, Апост. 1324 л. и острог. начнемъ. Въ иѣкои Рагузански дипломы отъ XIII в. (1254 срв.) ся намыра въ пэсырбенъ видъ ичнъ: лїуди кон имамъ и кон 8чнъ имети, на друго мѣсто ... имам имѣти.

Бъслеплїй, въслѣпти, salire allentas: кыр үстѣккати и о. и. Въ глаг. памятници за вода, что искачя, извира: Іо. 4, 14 глаг. источникъ води въсти пакищтес въ животъ вѣчънинъ кыр. Остром. истекающаштлїй. Причт. 18, 4. вода въслѣпаетъ *а чакъзас scaturit*, нынѣ рѣка нѣскачущтлїй. Наумъ 3, 17-въсльпѣ, єхъто, esilit нынѣ въскочи пѣс. Пѣсм. 4, 15, сѣденьсь вода живъ ислепляштъ отъ Ливана, розсюдои, Острог. вкореняющши сїа, нынѣ истекающтгїй. Отъ корень сложнїй, отъ кой-то словен. и кроат. слап, aqua cadens, cata-gasta. и. п. Скрадински слап, слажице, слапетъ, тарого, болем. слапы и слып. Даклеиъ къиъ югъ и съверъ отъ Панионія чудны оставки отъ една рѣчъ, что ся не срѣща никадѣ!

Заклонити, claudere, *клоди*, кыр. затворити. Лук. 3, 20. глаг. споредъ С. Никл. кодекса: и заклони іоанна въ тьминци, кыр. затвери Ев. 4: 25. югда заклони же небо три дѣтѧ, кыр. заключи се. Днесъ кроатски заклонити, claudere заклоп, claustrum, заклопница, рафребра; словен. заклевати заложевати, заклев и заклена Геспер. още и у Фрейс.

памят. въ жалѣзныхъ вложныхъ крепеныхъ посечахъ, ferreis согнус victos inviseant.

Жалъ, sepulcrum μυριόν; кыр. гробъ. Въ Григоровъ Ев. Мат. 8. 28. отъ жаліи исходаша, кыр. у Остромъ гробъ ἐν τῶν μυριέσον, vult de шонументіч, т. н. е sepulchris. тая прѣветха рѣчь, отъ които коренины-ты ся находиши много въ Словен. и кроат. поставяшь на одно словак. тоегог, старо боем. жале, въ Маө. сл., и старорус. жалумъ, другъ путь могила

Испървомъ имахъ помыслъ да изясня на подоба начинъ и слѣд. глаг. рѣчи; обаче трѣба да остави дѣло на другы испытателю и да ся опрѣдѣля на значенія и скасяванія.

Близъ, offensus aballana tus. Пс. 94, 10. глаг. близъ роду сему, vñq offesus fu: generationi huic, πρώστισκ кыр. 12. Негодовахъ родъ семъ. Срв. близна, cicalgîh, булж, боем. жити, offendere.

Букви, literae. какъ грѣмката епистолъ. Два. 9, 2. Лук. 6. 2. Фес. 2, 2, 3, 14.

Чрѣво и жирова, оный venter хайлъ тойзъ uterius, Пс. 70. 60 двата наедно.

Дина по Грыц. πρ̄ς τὸν δένα, ad quemdam. кыр. онись Мат. 26. 18.

Еда когда, кыр. да не когда, еда како, еда не. μή ne forte, н. п. Маө. 27, 64. Пс. 7. 3. Еда всегда похитъ кыр. да не всегда похитить

Еша и Щаша, utipam, бѣтлоу. Пс. 118, 5. Псалт. Аль С. Петерб., Псалт. 1296 л. въ Москва, код. рѣчникъ отъ Ио. Екзарха и до у Калайдовича.

Искони, ab initio, т. е. дѣлж. Забѣгливань тукъ самослуно, чи изговарваніе искони докони ся срѣща и у Фрейговы-ты записки (III 64). Ио. 1, 1. ся держить здр

на некони у глаг. книги, кога кыр. чисто постава началь
или испрѣба.

Іединечлдъ, иночлдъ, unigenitus, սույնէс кыр. юдине ро
днъз. Още глаг. Клоц., и вси-ты стары глаг. книги. Въ
послѣдни-ты, спрѣчь въ читанія-та отъ Еклизіарха, на-
мира ся սու, filius, прѣведено чадо, вмъ сынъ.

Кленъ, sgnifcans трактю, кыр. знаменанїе. Глаг. Св. Ни-
колаз. Ев. и т. н. 10, 33, 18, 32, 21, 19.

Лено սուս, холько надра, надра. Глаг. Пс. и Ев.

Нероднти, нераднти, една многозначителна рѣчъ, Ср. Мае
6, 24, 18, 10, 22, 5. Марк. 3, 38. и т. н.

Облость, imperium, էօսիա кыр. власть. Глаг. Клоц., Праж,
изв. глаг. Псалт. и др.

Отжнѣло, послѣдний стихъ. Праж. изв. и Струм. Апостъ

Прѣрѣкати, прѣникати, contradicere, աւտղող кыр. прѣ-
чины С. Николаз. Ев. Мае. 16, 22. էպուլա, inspergere.

Прочъ եզ прочїї postridie, sequenti die չւ դի էէյս, դի էջօրէցն
кыр. եզ ենյին. С. Николаз. Ев. Лук. 7, 11. и быст
въ прочїї Сщ. 13, 33. подобаетъ ни дѣньсь и չտրէ и въ прочи
нти С. Пет. Грег. въ Наз. прокоѣ, duae, sequuntur.

Проникати ся, divulgar ծնդկմտու էէլումտա. кыр. прославти
ем. С. Никл. Ев. Мае. 28, 15.

Прѣтъ, rappus рѣсъ; кыр. лънь С. Никл. Ев. Мае
12, 20.

Псанье, вѣписано, написано. Тойзъ прѣложителенъ
видъ, что ся срѣща въ глаг. Клоц. и въ иѣкои най-вет-
хы памятници, исключително есть свойственъ на **Боемци**
и Моравци.

Рѣчинти, velle, Յօւհօվա. кыр. բացօնութ. **Фрайсин.**
памят., Глаг. Клоц., много старо-кроат. памят. и т. н.

Слѣть пѣтии, inquit еп. кыр. рече. До ишнѣ ю знаніе, намѣреніа само въ четыре памятници: въ Ст. Апост., въ Глаг. Клоц. въ Патерик. Михаил. и въ Супрасл. Еви. 8, 5. Апост. Струи бижде во сѧть, и сѧтии по образу.

Складъ въ Криазерску Ев. клаѣк Въ С. Никл. патриархъ кыр. златица Маѳ. 22, 19.

Скрина, атса, кыр. ковчегъ. Даміановыи Ап. Евр. 9, 4. Отгдѣ-то.

Скирница, marsupium γλωσσοю кыр. рагица у ости у другы ковчежъсы. С. Никл. Ев. Іо. 19, 6. 13, 29. скр. чъ имѧ.

Сѣлье, melius κερփтероу кыр. боле сѣльинши, чынши. Въ Глаг. Клоц. Асем. код. Остром. и С. Е. Лук. 12, 7, 24 І. 4, 52. Срв. гот. сѣлис, вѣнис, с. bonitas, лат. salvus, salus.

Свиткъ книжны, liber, tomus, Βιβλίου, τόμος; кыр. 12 главизна книжна.

Схѣхъ, cemium, torris, φρέγιον; кыр. 1296 л. суп. Ис. глг. Пс. 101, 4.

Штигъ и оружіїе. Глг. книги, имено Псалтыри различявать штить, scutum, ѿспис, и оружіе, атса, б҃ъса, рилови-ти поставяте повѣчето оружіїе за штить.

Тагаїе, тачкѣи, deterius, єлассо; кыр. җүждышеи А. Крылос., С. Никлаэ. и Шиматовасерско Ев. Г. 2, 10.

Четакъ, linguosus, γλωсѡδн; кыр. 1296 л. юлычыкъ. И. Пс. 139, 12.

Уттоїати, potestatem duram exercere, dure imperare, κυρіеи, ρατаконсатеи; кыр. господытвевати. С. Никл. и И. Матов. Ев. Маѳ. 20, 25. Марк. 10, 42. Лук. 22, 25.

Господине Издателю

на

БЪЛГАРСКЫ-ТЪ КНИЖИЦЫ

Предъ иѣконо мѣсяци, съ най голѣю **удоволствиѣ** бѣхъ прочель въ 10-йтъ № отъ Български-тѣ Книжици за събудваніе-то на Кукушаны-тѣ и за **внѣжданіе-то** на Българский-тѣ языкъ въ цркви-тѣ и **училища** тѣхъ. Прѣзъ Ноемврія мѣсяцъ, во време-то на **моє-то** кѣ-
со пажешествиѣ по Македонія, азъ считахъ за **най** прі-
тиенъ дѣлъ да замина и въ Кукушъ, за да видѣмъ оправдавали
сѧ съобщенно-то извѣстіе, или е прѣувеличено. **И** така
азъ на 24-й Ноемврія заминахъ въ Кукушъ и **ся** за-
трѣхъ у извѣстный-тѣ вече Родолюбецъ Г. Нако **Стасиевъ**, кой-то мя пріе съ въсторгъ. На 25-й день, Г.
Нако мя заведе въ цркви, гдѣ чорбаджіи-тѣ мя посрѣ-
динажхъ съ глубоко съжаление, че нѣматъ още Български
книги, за да празнуватъ Св. Екатерина, на 24-й за-
дно съ сички-тѣ други Българе. Но, ако и да немаха
нички-тѣ потрѣбни Български книги, богослуженіе-то, о-
собено Божественна-та Литургія ся съвршаваше по-
ти се на Български языкъ, чинно и съ голѣмо благого-
внис. Апостолъ и Евангеліе слушахъ на Български

язъкъ изъ преводъ-тъ на О. Неофита. Въ църквѣ-тъ голямо впечатление ми стори това: като влязохъ въ Олтаръ, — видяхъ да служиѣтъ двама Священници кон-то юдинъ-тъ още немогълъ да ся научи да че- бодно по Български, като престарѣлъ человѣкъ и въ по младый-тъ му шаниене предъ престолъ-тъ, повторяше. Това, като видяхъ неможехъ да сѧ^з непознатъ и да непожалея почтеный-тъ старецъ. Изъ църкви мя државихъ чорбаджий-тъ изъ кѫщъ въ кѫщъ влязехъ, кѫща-та ся пънешен не вмѣщаваше и тъ, кой-то мя съпровождаваше, за да чуе що го народностъ.

Въ нашия стариѣ, стари-тъ человѣци съставляли нѣкакъ, като особенъ класъ. Въ иѣкои мѣста, ищено не ся съгасявяха съсъ млады-тѣ, и за тоди-тѣ ги наричиятъ человѣци « отъ Иродово-то място ». Но азъ въ Кукушъ не срѣщихъ ни юдинъ стар-вѣкъ, кой-то да бѫде противенъ на иѣкое благородство. Мене и стари и млади юднакво въсхищени. Единъ изъ стари-тѣ человѣци — Хаджи Тено, всегда съсъ особенно въодушевленіе разсуждавашъ народностъ и ми предаде много свѣденія за земли и селенія-та на тамошни-тѣ Владици), произведе и особено впечатление съсъ свою-тѣ ревностъ, къ чюко, що ся касае до народностъ.

Главенъ двигателъ на събудваніе-то, не самъ Кукушъ, но и въ много други Македонски градове и села, какъ-то : въ Полянинъ, Воденъ, Струмицѧ въ Охридъ, ю достоиный-тъ за уважение родоначальникъ главный-тъ учитель въ Кукушъ — Г. Димитрій

дниовъ, человѣкъ съсъ най благородны стремленія и съ необыкновенна дѣятельность, проведены-тѣ съ него десять дена съ най честиты въ мой-тѣ животъ.

Имамъ честь още да зарадвамъ наши-тѣ родолюбцы съсъ най пріятно извѣстіе, че не само предъ вратѣ-тѣ Солуиски, но и въ самыи-тѣ Солунъ наши-тѣ съотечественици ся събуждатъ и мыслятъ вече за Българско училище въ Солунъ. Между Българе-тѣ въ този градъ, особенно ся отличава съсъ своимъ-тѣ ревностъ къмъ съко добро Г. Константинъ Динга. Богъ да му ю на помощь! За подробно описание, не ю място тука, затова съобщихъ само кратко извлечениe изъ свои-тѣ записки.

На тръгваніе изъ Кукушъ—въ юдно тържестъ вено-
но събраниe, доведенъ въ въсторгъ отъ родолюбивы-тѣ и
ревностни Кукушане, казахъ имъ речь на доступно за
мене Македонско нарѣчие, коij-то Вы молъ да помѣстите
въ ваши-тѣ Книжици, за по голъмо поощреніе; но да **ихъ**
посмѣстите безъ пропущаніе, или измѣненіе.

B. Чолаковъ.

1858 Декември 31 денъ
Цариградъ.

Достопочтенни братъя

КУКУШАНЕ!

Уще предъ трисетъ години бѣше се показала
ша книжнена зора; и колку тая отъ първо да бѣше
силна, малу помалу по ярка по свѣтлива излегваща на
най тъ горизонтъ, дури наодзади свѣтна и на най
далены-тѣ наши братя, кои до сега слушащи, а
знаеши; кои са викаха Българе, а незнаеши ни азъ
отъ языкъ-тъ си. Нашы-тѣ братя во Българіја и
Ѳракіја отъдамна фатиха да се разбудвѣтъ отъ глубина
тъ сонъ отъ невѣжество-то, и сите сега единодушно
гжриветъ ученіе-то на народный языкъ, како най на
средство кунъ образованіе-то си. Сегдена се открыватъ
училища; отъ сегдена во секакви старни отъ обра-
ваниж-тѣ Европа течеетъ млады люгие да цирцеятъ
благодатный-тъ изворъ отъ наукж-тѣ се що е полезно
развитието отъ нашый-тъ народъ. Сегдена ревностъ
ученіе-то се распространи; не можеше най посыпъ да
се чуетъ гласъ и изъ отечество-то на наши-тѣ пра-
тители, Кирила и Меѳодія, и той гласъ се чу во вси
тѣ благородны души, и сите Българе со величъ ду-
же радость се опулихъ кунъ васъ; во въстъ гледаестъ пър-
дители-тѣ отъ народно-то во Македоніја развитието; на
надлежитъ фалба всенародна за ваше-то достопохвъ-
разбудвѣніе; и ако потомцы-тѣ нѣкога сакаестъ да
дете ходъ-тъ отъ народно-то во Македоніја раз-
отъ васъ първо ке зафатеestъ!

Я бѣхъ въ кога прочитахъ 10-тъ № отъ Бѣлгарски-тѣ книжицы; тамо прочитахъ, како овде се откри първый пътъ Бѣлгарско училище, и како ревностно ви се зафатихте за народный-тѣ нашъ языкъ; прочитахъ и съта ми душа се смутн отъ корень и съзы отъ радость протекоха низъ очи-тѣ ми. Не думайте, оти на вѣкъ-овъ иматъ нещо по утѣшително отъ народно то нравствено образование. Това, се що баратъ человѣческо-то достоинство, се давать на народъ-тѣ; това ю отъ народъ-тѣ свѣтъ, отъ кои можитъ да се узнанть, отъ народъ-тѣ живеѣть, сѫществуетъ на вѣкъ-овъ; безъ **образованію**-то се гиниме во глобокѣ темнотѣ, како сенки.

Знаете ли ви се, достопочтенни Господари, що **насъ**, народъ отъ 6 милиона предъ нѣколку години не **знаеха** али сме на вѣкъ-овъ? кога патешественици-тѣ велеха за Бѣлгаре, велеха како за народъ, кой живялъ нѣкога, а сега го неиатъ. Насъ до сега думаха погърчены. Но коя **бѣше** причина-та отъ това? коя бѣше друга, та не **наше** то народно необразование? и отъ къде можеха да **узнаетъ** насъ! Патешественици-тѣ не слушаха **Бѣлгарско** училище, въ църкви-тѣ слушаха Богослуженіе то на Греческий языкъ, надворъ по голѣмы-тѣ логи слушаха по Гречески да зборветъ, и тые естественно думаха, що и **мы** сме Гърци. Послѣ видите наше-то невѣжество кунъ **какви** слѣпотіи ни влечеше: Да се откажвиме отъ **народность**-тѣ си и да се криеме подъ чужо име! Бѣлгаре **бъдеещемъ** да се викаме Гърци! Вистина, тые Господиновци, кои се криятъ, или се криеха подъ Гърчко **име**, неизнаестъ каковъ славенъ нѣкога бѣше Бѣлгарскій-тѣ **народъ**. **Каква** бѣше **напія-ти** Книжника, и **какви** учены

мажы имахме! не знаетъ, оти отъ нашій-тъ языкъ се
бразова сиотъ Славенскій міръ! що нѣкога въ църк-
тѣ ни звучеше народный-тъ нашъ языкъ, на кого сите пр-
вославны единоплеменны чинетъ богослуженю-то сп!
сега, сега каковъ страмъ на тые, кои се криетъ подъ
жо име, кои отфырлетъ свой-тъ си языки! Нашій-тъ с-
робългарский языкъ се честитъ отъ сите Славяно-
племена, защо мые чеда-та да не узнаваме свой-тъ
языкъ, а да прибѣгваме кунъ другій не нашъ языкъ?

Гърцы-тѣ, наши комшіи, кои пристигнаха по ра-
отъ насъ да се мало развиетъ, ни велетъ « земите
шій-тъ языкъ. » Но се зематъ това, що чоекъ-тъ нема-
а мыс слава Богу имаме свой языкъ пробогать, защо
прибегваме кунъ чужо-то, кога имаме свое? Вистина,
не се отказвамъ оти требитъ да се учиме и по Греческо-
ко и по Французски и по Немски. Но требитъ об-
развитието да бидитъ на народный языкъ; инаку невежест-
то секога ке не завивятъ во темный-тъ си облакъ, и
никога не ке можиме да излезиме отъ дворъ-тъ отъ
луобразованю-то, и ни здракъ (*άετος*) отъ вистинско-
образованю не ке видиме. Опулетесе подалеку и ке
дите, сѫто человѣчество се [стремитъ кунъ истинно-
образованю, и за да стигнитъ това си отбиратъ най-
вый-тъ и найрашный-тъ путь; защо мые да избираеме кр-
дългъ и мѫченъ? кой отъ насъ за да се вратятъ да
не изберитъ путь назъ бяата; тѣрни и планини,
иматъ правъ, чистъ и рашенъ? (мп се чинить никой
менъ). Кога ю така, защо сега мые да се развиваме
чуждъ языкъ, кога можиме по лесно на свой? Но и
отъ Гърцы-тѣ можетъ да ни речитъ: « Вые сте Гър-

зашо иѣкога бѣхте Гърцы, быдете и сега Гърцы. како иѣколку знаите нашій-гъ языкъ. » Но той що можитъ та-ка да подуматъ, нека ми кажитъ, како можамъ да быдамъ Гъркъ, кога сумъ Българинъ? али кога бѣхме Гърцы, та пакъ сега да быдиме? али ако знаемъ по Гърцъ, можамъ да се выкамъ Гъркъ? или кой знаетъ по Французски мо-житъ да се выкатъ Французинъ, или кой знаетъ по Арапски да се выкатъ Арапи? правило совсѣмъ не право. За това и Гърцы-тѣ немаєтъ право даприсвояватъ насъ, ни да не уchetъ да быдиме Гърцы, зашо това ю иѣщо невѣзмоожно.

И наши-тѣ Владыци требитъ да сознаваетъ **потребъ**-**тѣ** отъ народно-то наше развитие, и ко вистински Хри-стовы намѣстници да пасеть стада-та си со **миръ** и благословление. — Тые требитъ да поучаватъ насъ како по скоро можиме да се образоваме, и да ни помогвѣтъ со що можетъ. Но за наше несчастїе се показаха иѣколку гласовы отъ тые разбоищицы противъ наше-то **народно** образование. Языкъ-тѣ нашъ, на кой сите Българе **фалетъ** Господа, тые выкаетъ варварскій, небогоугоденъ, **гнусѣнь!!!** това оскорбляватъ секою человѣческѫ **душѫ**, и ю пълнитъ со гнѣвъ и со изумление! Заръ не велигъ и священно-то писаніе « секы языкъ да хвалитъ Господъ! » Заръ Господъ гледать разницѫ мегу православны-тѣ, и кой го фалитъ на Гърцки языкъ нему повике **помог-витетъ?**.....

За това мые се надѣиме сега на Господа, кой **сите** народы еднакво благословявать, се надѣиме да не се повтореть такви вистина нечеловѣчески постѣлки **отъ** Владыци-тѣ, зашо сега вече дойде време да си **видиме**

хесапъ-тъ со нихъ. Сета, слава Богу, никой вече не бои отъ нихни-тѣ аштемы!

А вые, достопеч еини Кукушане, неслушаещи драго, осенье благородно-то ваше стремление, ходайте въ той славный путь, по кой-то сте зафатиле; претеквей се на учени-то со други-тѣ ваши братя во Бѣлгаріи и Оракію! На отечество то отъ Кирилла и Меѳодія гладайте Охридъ—Славный-тѣ градъ во нашъ-тѣ исторіи; той се разбудвятъ, по него други, и сегдена зора-та и светнетъ. Охридъ сега узнавать свой-тѣ си братъ Тыновъ —узнавать свои-тѣ братя во Бѣлгаріи и Оракіи пущатъ кунъ тые рѣце—за да се обратоватъ—во тъ времина на днитѣ отъ мудрый-тѣ нашъ царь—Султан Абдуль Меджидъ, кой заедно со други-тѣ Европейскіи държавы ни открыватъ новый путь отъ благосостояніе-то кои требитъ мые сега да ходиме со исполниски чекиры, за да стигниме други-тѣ образованы народы, отъ многу назадъ останафме. Со еденъ зборъ требить да фалиме Господа за наше-то отъ глобокъ сонъ разбудвеніе во времина, во кои се що ни съдѣйствуетъ на умствено-то развитиѣ; требить да фалиме Господа що да чекафме такви времина подъ мѣдро-то и благодѣтелно управление отъ могущій-тѣ нашъ самодержецъ—Султан Абдуль Меджидъ, кого Господь да осипитъ со благоденствіе и да обвѣртитъ со славою.

B. Чолаковъ.

1858 година Ноемврія 30-ї день

Кукушъ.

ПОМЯННИКЪ.

Райно Пэповичъ, единъ отъ стары-ты учитеши, прѣбывши въ вѣчнѣсть 9 Декемврія, 1858 л. у Карлово. Покойникъ-тъ, роденъ въ посѣдниш-тѣ, четвѣртина отъ заминило-то столѣтіе у Жеравицъ, отъ млады-ты си години, като по научилъ, при черковѣ-тѣ, чтеніз по материій **СИЯ**-зыкъ, зажѣдишь за ученіе-то. Нѣ въ сюва врѣмѧ изъ отечество-то ни гдѣ имаше училища и учители! Той **СЪ** всичкѣ-тѣ си спрома шіж іуща ся на дѣлъ пять въ **Со-луни**, оттамъ въ Айвалі и наѣ сѣтіи въ Букурешть, гдѣ-то тогава си славяхъ прочити учитеши.

Съ много години труду ве покойникъ-тъ изучи **Е**-линскія-тѣ філологіи, коя-то і ъ онова врѣмѧ бяше **вспом-ко**-то ученіе и просвѣщеніе. Гъ горящѣ-то си жащіе **и** **п**озува отечество-то си, той врѣзира износны-ты прѣдложенія, за да остане въ Букурешть і ако пѣвешъ въ днихъ черковѣ съ значителіемъ заплатъ, гдѣ дохожда въ 1820 л. въ Котелъ, гдѣ-то Н. С. князъ Стефанакы; **Въ-**

гориди ся погрыжилъ да ся уряди едно общо училище изучение на млады-ты Блггарчета по майчиный имъ языкъ и по елиниский. Въ пятогодишно то си учителствовавъ Котель покойникъ-тъ извади доста ученици да разуватъ Елинский языкъ.

Изложениъ обате на гоеніе по сплетны-ты на иѣ си безобразенъ и завистливъ Грьцкий катугеръ изъ Иванъ и отъ тогавашнй Прѣславскій Епископъ, покойникъ ся оттегилъ въ място рожденіе-то си Жеравникъ и съ мало врѣмѧ прѣминува като учитель въ Сливенъ, а пакъ годинж призовава ся за учитель въ Карлово, гдѣ и дойде въ 1828 л.

Въ двадесятогодишно-то си учителствование у Радко Геѓно Поповичъ искара доста Елинисты, кон-то прѣсажахъ по различни страни като учителю или тръци. Въ старинж тж си запемаренъ отъ Карловцы, те приходи да тръси да учитествува въ Калоферъ, въ потъ, доклѣ пай сѣтиѣ быде призванъ за ученика Грьцкий языкъ въ срѣдоточио-то у Пловдивъ Блггарско училище, гдѣ-то въ разстояніе на година и половинж съ готовностъ отправлява трудниж-тж на стипенди-ты му учителскѫ службѫ. Богу было угодно да си бере, есенесь у дома си та при домочади-то си да плахи послѣдній си дѣлъ.

У память-тж на благородио-то потомство Радко повичъ ще осгаие за всегда като единъ отъ пакъ-пакъ-ты учители, кон-то разсѣхъ сѣмѧ отъ просвѣти изъ отечество-то ии. Въ онова врѣмѧ, кога всяком

таше за честь да змае пять шесть гръцки та съ това да ся показва Гръкъ, и да прѣзира всичко народно, Райно Поповичъ, ако и съвършилъ Емнишъ, погрыжи ся и за народицъ-тъ нп Киприанъ; той е издалъ Христоматія, или Благонравие, Тлъкованіе на Божественый христов Службъ Св. Харалампію (на Славацкий языкъ) и Басни Есоповы.

Въчна ти память, покойный Райно Поповычъ! легката земя, коя покрыва мрътвени-ты остатки!

І. Г.

Въ Кукушъ, градъ сосѣдъ 750 куки чисты болгарск
жители, има па четвъртъ часа отъ градъ-тъ на высоки
единъ ритъ, кой се глѣда отдалека отъ кѫде да не идеш
отъ Солунь ми отъ Кужухъ и Бѣлащица планины; на то
ритъ има една ветхая обителъ Св. Георгій, коя быде
разгледана отъ давнина времена, въ година 1834
възобновлена, како велеть надписи изсѣчени надъ церк-
ви-тѣ врата и прозорцы.

Первый отъ тѣе надписи говори за возобновлен
на хѫамъ-ть, дѣуга-та е позамѣчательна: «а Марта
авши обрѣтохме отдавна загубленный материный наш
языкъ.» На той денъ, како ми казваха въ Кукушъ, фан
хѫ да пѣять въ църква-та по старославянскѣмъ и
описана-та радостъ на си-тѣ женско (авреть исарь)
Черногорско (Кара-дагъ) окрѣжія.

Въвъ церкв-та си-тѣ иконы, си-тѣ дреци о
стараніе на мѣстный-атъ владика Поліянисъ скъ покрые
со гѣрцки поучительны надписи. Ама кога фанахъ азъ
преглѣдамъ иконы со вниманіе, то на миози отъ тѣ
на отзади -та имъ страна намѣрихъ азъ слѣдове отъ
стара и по хубава живопись. Со стараніе, со остор
ность измыхъ азъ многолѣтный-атъ прахъ, и, что у
дѣхъ? единъ Святецъ на коло со огненны-тѣ кони и на
писъ: АГІОС, ПРОРОКЪ ИЛІЯ.

Сѣтие намѣрихъ азъ и други-тѣ замѣчательны с
рославянски древности за кои, ако изволять Бѣлгар
Книжицы, ке говоряме подробнѣ. Сѣга сакамъ да ви
демъ двѣ пѣсни, кои велеатъ за Кукушъ и негови с
дни села.

И до сѣга, на чаршія, срѣщу дукъянъ-атъ на Г. Атан-

Кошуvalія лежи единъ голъ-ъ бѣлъ-камень. Сека жена, секо дѣте знаеть, че той камень е гробъ на юнака Стамата: той се велшъ и до днесъ Стаматовъ-гробъ.

Требитъ да кажамъ че сѫмъ одолженъ отъ тые пѣсни на Г. Нако Станичевъ единъ отъ старѣйшини градски и на Дим. Миладиновъ, доберъ и милъ-ми пріятель, учитель на Еленско Кукушко училище, кого-то Гърци много гонеетъ: найголѣма му похвала е брашъ, вдигната срещу него вовъ Аениска Аенна въ единъ отъ первы-тѣ листове на ишпалый Ноемврый иесацъ.

Ледва не заборавихъ да ви кажамъ, че Стаматова пѣсна се пѣетъ нахоро само два пѫтя въ годинѣ: на Великъ-день и на Гюргіевъ-день

Кога молихме на Водици да запѣятъ тая пѣснѣ, си-
тѣ жены фатиха да се смѣятъ, защо е срамота да пѣме
сѣга вѣшкъ-денска пѣсня. Послѣ пѣколко отъ по ста-
ры-тѣ жены зафатиха Стаматово-хоро. Много жалобныи е
гласъ на тая пѣсна; хоро-то идеть кротко. И на секиѣ
два стихове жены викатъ едно претъжно ю!....

На гласъ той се сбраха много логье. Жены не мо-
жеха да свиршатъ пѣсня защо сѣкї со смѣхъ-атъ ка-
зуваљ: ева, честитъ великъ-день!

Единъ пѣтникъ.

Цариградъ
18 Януарія 1859.

БЪЛГАРСКЫ НАРОДНЫ ПѢСНЫ

Ей Стамът иладъ Стаматъ!
Гдѣка ходи иладъ Стаматъ,
Гдѣ-ка ходи, свире, пѣо.
Свире, пѣо. Божа молч:
Варай Боже, миле Боже!
Камо дойде день добръ день
День добръ день, день ми Лазарь
по день Лазарь день Елигъ-день
по Велигъ-день день Гюргиев-день
Да калесамъ много гости
Отъ си села, отъ редомъ
Отъ сичка-та сколі
Околія вардарія:
Да калесамъ Чолинчане
Со пихия бѣы Чолинчанки:
Да калесамъ Кукушане-
Кукушане си левене;
Янешене си юнцы,
Си коняри Маядагски
Да избесамъ деветъ фурни
Деветъ фурни бѣль исъ семетъ;
Да з-колимъ деветъ юнцы,
Не епрезни не ораны;
Да искоимъ девять бо-вы —
Девять бо-вы слюо ило,
Едва со-ва башъ-ракія; —
Да искоимъ и Кукушко
На Кукушко върхъ градище,
Да си зbere, миле Боже,
Миле Боже—панагюръть.

Да си сбраже киле Боже,
Миле Боже, панагюръ-атъ.
Си свѣхъ, ити Божъ,
Ити Божъ да си ядъ —
Да си ядатъ да си піятъ. —
Си-тѣ ядатъ си-тѣ піятъ,
Младъ Стакатъ ичто яде,
Нито яде нито піе,
Тукъ се шега ииъ панагюръ,
Низъ панагюръ ичию Божъ:
Юнакъ бѣрка ли се бѣре —
Юнакъ не се пайнува
Юнакъ не се отберува
Да се боресъ младъ Стакатъ
Се панипа милю Боже
Миле Боже побратия-атъ
Побратимъ-атъ младъ Соянъ
— Младый Стоянъ Абрене.
Се панипа, самъ се отбри;
— Се провинка, рѣцъ плесна
Да фатиха, миле Боже,
Миле Боже да се боратъ
Отъ пладена до ужина.
Три путь отъ грацище слѣзаха,
Три путь горѣ се кашихъ,
Четвертый путь на пазарь слѣзаха—
Пакъ Фатиха да се боритъ:
Ии падинатъ ии арнисатъ
Нито борьба арнисуватъ.
Туга вело младый Стоянъ
» ойт тиме младый Стакатъ
Ай да се арнисаме! .
Туга вело младый Стакатъ,

— Побратиме младый Стояне
 Я си борьба не оставайъ. —
 Мощно му се напоти, миле Боже;
 На Стоянъ му жаль поднѣ;
 Мощно му се зажалило:
 Та го дигна та го удри
 О' земля-та миле Боже!
 Девянь стажай го звокопа
 Во земля-та, миле Боже.

—

Кад' го видѣ Стаматова стара майка,
 Та му веле и говоре:
 • Нель ты велѣфъ миле сыне
 Нель ты веляфъ цим' се бори
 Только гльдай добры гости.
 Тугай рѣе младъ Стамать:
 В рѣе мале, стара майко,
 Арно гости да ми гльдашь:
 Нека ядать, нека піять, —
 Ясьте имамъ за яденье
 Вино имамъ за піенье. —
 Только рѣе младый Стамать,
 Только рѣе-миле Боже:
 И на Бога, миле Боже
 Душа одаде, миле Боже.

3.

Стадо пасе чобајъ Яно
На Кукушко върхъ градище.
Тамъ гдѣ-кѣ пасе сиво стадо
На Кукушко върхъ градище
Си залежа сиво стадо.
Тежка дремка го нападна.
Тежка дремка на очи-тѣ,
Тежка тѣга на сърдце-то;
Та полегна чобанъ-Яно,
Та полегна, та позаспа.
И на сонье му с дошелъ
Църнъ калугеръ, старъ игуменъ,
И му вел и говоре:
Стани, стани чобанъ Яно!
Да потажришъ*) сиво стадо.
Да го носишъ въ градъ Солуня.
Да го дадешъ на касапы,
Да си земешъ дръбни аспры.
Дръбни аспры и двояцы;
Та да дойдешь въ село Кукушъ,
Та зафаниши да направишъ,
Мала църква, малъ манастиръ,
Малъ манастиръ-Святый Георгий
На Кукушко върхъ градище.
Чобанъ Яно се разбуди
Се прескърсти спротивъ слънца
И потера сиво стадо.
Го отнесе въ градъ Солуня,
Го продаде на касапы,
Та си зеде дръбни аспры,
Дръбни аспры и двояцы;
Та си дойде въ село Кукушъ,
Та зафати да си прави,
Мала църква-малъ манастиръ,
Малъ манастиръ-Святый Георгий,
На Кукушко върхъ градище.

* За той сборъ имамъ да кажемъ такво: на единъ часъ растояніе отъ Кукушъ има на единъ отъ ритове, близу С. Янешево място, що са вика и до сега: Бойково та рло.

СТИХОТВОРЕНИЕ

ГЪРКЪ и БЪЛГАРИНЪ

Гъркъ

Българине простъ чоече

Шо тукъ стойши не се гърчишъ?

Неманиъ очи да не видишъ

Колку славни се сторифме?

Погърчисе ако сакашъ

да се славейши и ты ю наасъ.

Българинъ

А Гъркиму старъ чоекъ

Какъти текна тые зборои

Да ми вединшъ да ми кажвишъ?

Я бѣфъ славенъ и прехваленъ,

И пакъ сега сумъ Бугаринъ

Ако сакатъ Богъ милустивъ

Ке си быдамъ пакъ прехваленъ

Гъркъ

Българине не разбервшишъ,

Яти велямъ да се учиши

Гърцкъ книжъ префаленъ

Фукидида, Еврипида

Иродота и Пиндара..

Какъке чинишъ ты безъ книжъ?

Твойкъ книжъти си немашъ

Да се сторишъ учень чоекъ.

Сакай сега да се фалишъ

Со нашы-тѣ ученици;

Ако можишъ разбериме,

Научи се гърцкъ книжъ

Да быдиме сите Гърци.

Болгаринъ— Да се учамъ Гърцкѫ книгѫ! . . .
Кой се тые що мы каза,
Тукидиди, Еврипиди
Иродота и Пиндара,
Тые не се отъ наши-тѣ
Ни дедо ми ни предедо;
Яска тые не познаемъ.
Ако речишъ ты за книгѫ
Имафъ книгѫ, пакъ ке имамъ;
Ела Гърку ты никога
Да не чекашъ да се гърча.

Гъркъ Я ты даамъ ариж ука
 Защ' ти сакамъ твое добро.
Пакъ ти велять погърчисе;
Ако искашъ ти се молямъ.
Туку сяде погърчисе.

Болгаринъ Немай Гърку лодевай ми;
Пакъ ти рековъ, пакъ ти велямъ
Разберисе не си гърчя
Ако сакашъ Бугарисе

Миладиновъ.

ВСЕМОГ ЖИДЕСТВО.

(Подражание)

Завчясь Ты можешь мя направи прахъ —
И пакъ завчясь изъ прахъ мя въскрываешь !
Стжщавешь духа, пънишь и душік съ страхъ
И пакъ изново іх развеселяешь !

Ты кытишь съ цвѣте жялно-то лѣгло,
Разливашь ароматъ изъ кадила златы,
И въ уморенїк главъ отъ тего
Насънъ Ты блескашь и мечты крылаты.

Развѣвашь слѣзы съ духаміе любовь
Тѣшишь ужалены, клѣты неволны;
Въ бѣдѣ, загубж, помощникъ готовъ,
Ты вливашь силж, лѣкъ у срѣдца болны:

Еднажъ насьнъ надѣ буйнѣ бѣхъ рѣкъ!
(Кой да даде менъ срѣдце: » не стражуваї! »)
Падиожъ — и съ выкъ хваножъ Тя за рѣкъ ...
Извѣѣче мя и рѣче ми: » свѣту вай.

I. Г.

Съвременна лѣтопись

Сърбска-та народна скупщина ся събира въ Бѣлградъ **прѣзвѣтъ** — праздникъ на Св. Андрея, и разгласява оставяне-то на княза **Александра**, който забѣгва въ турско-то градище.

Едно настоятелство отива въ Букурещъ да покани испрѣвънътъ князъ Милоша пакъ за въ Сърбія, и друго тръгва за Цареградъ да обади на Высока-та Порта, чото желае сърбскій народъ. Между това става въ Бѣлградъ приврѣменно управление.

Г. Гладстонъ разгласява формално у Виена, че Англія нѣма помысъл да остави нѣкодко отъ седемъ-тѣхъ острови на гръцкото управление.

Размиряващето на умове-ти въ Йонийски острови докарва безпокойствіе въ Лондра. Извѣстяватъ отъ Корфу, че Малтезката флота е поставена на произволене-то на лордъ Йонга, за да потъпчи вѫтрѣшни-ты размѣтванія и всяко чуждо нападване.

Ингелизкы-ты прѣселенія на Сѣверна Америка ся съединяватъ подъ едно главно управление, което ще бѫде обвѣreno на единого княза отъ царска-та ингелизка фамилія съ титла Вице-край.

Голѣмы приготовки ставатъ у Французкы-ты арсеналы заради войншко-то испращаніе противо Мадагаскаръ.

Лордъ Канингъ ся определява за Индійскій виде-край.

Французский вѣстникъ обнародва заповѣдь отъ Императора който постави, по прѣдложеніе на князь Наполеона, единъ съѣздъ на Алжиръ и на прѣселенія-та, да ся подновява прѣзъ годину Длѣнность-та на тоя съѣздъ е да испытва за вси-ты работы лезны за Алжиръ и за прѣселенія-та, споредъ които министръ-тъ трети да ся допытва отъ него. Начялници-ти отъ служба-та на министъръ върху Алжиръ и прѣселенія-та щадъ влезять тамъ и ся намѣсватъ въ тѣхъ работы, безъ да имѣть разсѫдителъ глашатъ. Князъ Наполеонъ е оставилъ за него-си прѣдсѣдателство-то на съѣздъ.

Ради Италия, споредъ инглизкий вѣстникъ, Франца трѣбуетъ съедини съ Австрія, за да отмахнатъ злополучія-та отъ лоше управление въ слабы-ты и расклатени държавы; това щедре срѣдство да ся заздрави всеобщій миръ на Европа и е утишенъ прѣдѣлъ на Австрія.

Въ Австрія, вѣстници-ти ся залягать много ради състоянието на двѣ-тѣ країдунаўскы Съединеніи Княжества, и ила да за извѣнредны мѣрки ради здравнина, что мысли управление-то пріеме по прѣдѣли-ти на Галиція, докачени до Молдавія.

Пiemomtszky-ти вѣстници ся пълнать съ описаніе на свѣтъ то пріемланіе въ Туринъ направено на великаго княза Константина.

КНИЖЕВЕНЪ ДНЕВНИКЪ.

9) *Крестка Всеобщая Исторія отъ Стародавна, предадена отъ I. Груева. Царій адъ Галата. Въ книнопечатни тѣже на Д. Цанкова и Б. Маркова. 1858. (in 80 обр. 209.)*

Днесъ става въ седамъ поникняла-та Еълг. книжнина е голѣмо и отистина прѣръмъ и прѣобразованіе: Българы-ти до-видѣшиахъ и читяхъ отъ лѣво на дѣсно, посемъ сега закачватъ про-

вно-то, отъ дъсно на лево. Тий за да забължи нѣкай рѣчъ *вода*, трѣба да пише *даво*, и послѣ да прочите *обикновенни-тъ думи-вода*; вместо рѣчъ *наче* писано е чега и т. н. (гл. Цвѣтана 5 об. 1858.) По таково правило цѣлъ Българскій народъ си промѣня-ва имя и два града: единъ всрѣдъ Българія и другъ въ *Македо-*нски-ты крайща започиувать да ся наричать нѣ Търново, а—*Тръ-ново*, и всичко това ся случва въ стайчка-та на единъ новъ *спи-сатель*, безъ да знае нѣкай зачто. Незнаемъ вѣке да ли и жите-ліе-ти на тѣхъ градове щѣтъ са нарекъти Търновци.

Тия вървежи всякой може да виде въ горѣзабѣлжена—~~тъ~~ книга, въ която е написано, че списателъ-тъ *й употребилъ во-ленъ прѣводъ*, т. е. всичко направилъ по своя добра воля, ~~което~~ можаше му ся прости, ако тя бяше напечетана само за ~~своя~~ душа, а нѣ за *млады ученици по Български училища*, ~~както~~ казва.

Много ни е мило, че нѣмаме при насъ първообразника ~~да~~ сравнимъ и двѣ-тѣ книги, за да ся увѣримъ на той воленъ прѣ-водъ. При всичко това като поразорихме малко листа-та на нея книга, определяване ся нынѣ да забѣлежимъ само нѣкои прости съгледванія.

Въ 202-й обр. казва: *тий поврънжши на пръстола фами-лий-тъ и г бурбони-ты*, вм. *тий поврънжли на пръстола бу-рбонскъ-тъ фамилий*, зачто първо-то кога чое Българинъ ще разумѣе, че фамилия-та е била върната на бурбони-ты.

Въ 115-й: *Софійк прѣвзяли*, вм. *привзяли*.

Въ 83-й: *попа-та*, вм. *papa*. Сѫщ. обр. всички *западны Христіаны*, вм. *вички-ты западны Христіяне*.

Въ 35-й: *всички срѣдства*, вм. *всяко срѣдство*.

Въ 11-й: *Срѣдиземно-то море*, вм. *Срѣдиземно море*. Сѫщ. обр. *сградили*, вм. *сгиздали*.

Въ 10-й: *Но чѣлѣхъ Ханаанскѣ-тѣ земли, вм. ио чѣлѣ
Ханаанскѣ земли.*

Ные оставяме на страча доказателетва-та за горѣречены-ти
шоправянія, зачто ся надѣмъ, че пыргавый прѣводитель и които са
вѣщъ на Бѣлгарскій языкъ да гы познавать, а то които грѣши
може да сж ся вкарапы отъ иѣко несъглядваніе.

Бѣлгарски-ти учителіе кога желаітъ да издадѣтъ иѣко
книгъ за училища, струвани ся, че треба като иж прѣведѣтъ
прѣдаватъ поиѣ двѣ години на свой-ти ученици, посїѣ, ако е въ
зможно, да ся донытать и отъ другъ иѣкой учителъ, тогась и
иж напечатать, и нека бѫдѣтъ увѣрени, съ тоя начинъ щѣть по-
тигнатъ помыслъ-ти си отъ всяка страна. Тай си види да е и
правиль и издатель-тѣ на *извода отъ физика*, и пакъ не е и
жая да ся отърве отъ подобны помамы.

ИЗВѢСТИЕ.

На 1856. година часть отъ Цариградски-тѣ **Българе** между които имахме честь да ся счисляваме и мы, на-мыслихъ чи ако ся събыре едно количество пары и ся захфапе съ доходъ-тѣ му да ся издава едно періодическо списание което да распространява полезни знанія между нашія народъ и да заслужи за исправленіе на языка и, юще и други книги, постѣпенно споредъ срѣдства-та, нуждни за училища-та и, было бы добро нѣчто, было бы една крачка къмъ просвѣщеніе-то.

Таяъ имъ мысль удобриха и други-ты въ Цариградъ достопочтенни **Българе** и слѣдователно ся рѣши и въ дѣйствіе да ся положи послѣ като всякий споредъ **сила-та** и произволеніе-то си прінесе по едно количества пары за пръвоначалъ капиталъ на предпріятіе-то. Тайлъ ся захфана и ся основа **Българска-та Книжнина** а за нейни настоятели имахме честь да ся определимъ мы долоподписани. —

Лѣснота-та съ коѧ-то дѣло-то до тоѧ **знакъ** и изеднаждъ распродажба-та на Мѣсяцословъ-тѣ за 1857 година (пръва-та книга на Българ. Книжнина) между на-ши-тѣ единородци даде и ся надежда какъ ново съставленна-та тая **Българ. Книжнина** скоро ще ся у-крепиши и усили, и слѣдователно почне да издава ползы-тѣ

си, и отъ истина призоваваніе-то на другы-ты ны по вънъ единороди въ да помогнатъ за реченно-то нуждисъ усиливаніе на предпріятіе-то намѣри отзывъ пристойный. Отъ всѣкадъ съотечественници-тѣ ны ся явихъ добролюбивы и ревнители на просвѣщеніе-то, а особыто оныя на градища-та Казанлжкъ и Заара както ся глема у приходъ-ть на Книжнина-та. Къмъ тѣхъ и ихны-ти настоятелства Книжнина-та дѣлъные всѣка признателность упаквающе ся за хладнокровіе-тона другы-тѣ градове отъ които имаше правдина-та да ся надѣва за много по голѣма помошь, отдавающа това имъ назадъ оставаніе на крыво-то предположеніе което нѣкои си полагаха чи ужъ цѣль-та на Книжнина-та не была чиста каква-то ся бѣ обнародувала, и на беспорядочность-та въ които по злосчастію слѣдователно по различны важны причины препадна Книжнина-та

Нѣмаме намѣреніе да изложимъ различны-ты спѣнки и препятствія които посрѣдна Книжнина-та преди да почне да издава Бѣлгарскы-ты *Книжицы*, зачто това е неполезно като тѣ, слава любителю на просвѣщеніе-то ны Царскому правительству, юще на време ся надвижа и отъ Януарія прошлаго года почнаха да излизатъ » *Бѣлгарскы-ть Книжици* «

Ако тѣ не излизаха въ послѣдно-то врѣмѧ редовно и временно, това происходаше, при другы спѣнки, и отъ слабо-то здравіе на тогишиныятъ имъ главный редакторъ дѣлбокоученый Г-на Димитрія Муттєва, по което и ся принуди най послѣ противъ щѣніето си да остави урежданіе-то на *Книжици*-ты, натоваривъ другий ученъ познатыя-тѣ Г. Ив. А. Богоровъ да испълние число-то на 24 *Книжици*. — Исто така и настоя-

телство-то ако не испънило речены-ты си обѣщанія, за което и все е имало една причина и ако не съотвѣст-
вува съ трудовы-ты си на желанія-та нѣкого или мно-
гыхъ отъ съотечественници-тѣ ны, тїи молимъ да го
прощаватъ като размыслять зачто всяко начало е **мъжчно**
и слѣдователно недостаточно. —

Днесъ по принужденіе което ны надлага **уставъ-тъ**
на Книжнина-та, описвающи приходъ-тъ и разносцы-ты и
състояніе-то й, отбѣгваме отъ да ся простираме **въ-
тълкуваніе**, зачто всѣкому е лѣсно изеднаждъ да **вни-
кне** въ състояніе-то й. Ограничаваме ся само да **помо-
длии** всички-ты наши единородцы да ся не **показуватъ**
занапредъ все тай какво-то до сега хладнокровны **и по-**
врѣмянно да си плащать спомоществованіе-то за **Кни-
жици-тѣ** понѣ, имѣющи предъ видъ че **нихно-то печата-
ние** и распрашаніе ставатъ съ голѣми разносцы ¹⁾, **и че**
всѣко народно дѣло неможе ся обдѣржя и прѣуспѣва,
освѣнь ако пакъ народно ся помага и подкрѣпява. —

По сѫщый-атъ уставъ отеглювающи ся днесъ **отъ**
настоятелство-то на **Бѣлгарски-ты Книжици** извѣстя-
ваме наши-тѣ единородци че за напредъ ся избраха **и**
опреѣлиха за настоятели Г. Г. Димчо Х. Тульевъ и **Ст.**
Д. Бояджовъ къмъ конто само и трѣбова да ся **относи-
ся** всякой отъ сега за какво да е относително за **Бѣлгарска-
та Книжнина** или за **Бѣлгарскыты Книжици**. — А за **глав-
ній сочинитель на Бѣлгарски ты Книжици** счастливъ **се**

(¹) Споредъ тая причина ся рѣши да се употреблява и майката,
лихвата стане достаточна.

считаме можящи да предизвѣстимъ че за на предъ ще бѫте Г. Гавріилъ Кръстовичъ познатыятъ веке на читатели-тѣ имъ, тойзи ученый и отличий нашъ съотечественикъ въспріевъ на събѣ тая длъжность по умоленія-та на тукашины-ты почтены Българи само и само за да не пристанжть *Български-ты Книжици* отъ лишеніе достойнаго сочинителя, макаръ и привременно, съвсѣмъ чо отъ другъ странѣ е занять съ по высокы длъжности налагаемы му отъ почтениы-тѣ правителственны мѣстоположенія които толкова пристойно обдѣржя.—

Подъ единъ ученъ и дѣятеленъ редакторъ, какъвъ-то Г. Кръстовичъ нѣма съмѣніе че Български-тѣ Книжици и по интересни за насъ Българиты, работы ще съдѣржавать за напредъ и по редовно ще излазатъ, спорядъ иѣкои же мѣрки кои то ся взѣхъ увѣрены сме че и ново-то настоятелство въ кругъ-тѣ на длъжноститѣ си ще сътворѣствува на надѣжды-тѣ тукащнаго Българскаго общества. Неостава же друго сега освѣнь и единородитѣ ны по родолюбиво да сътворѣствуватъ на нужды-тѣ и на желанія-та народнаго тогова полезнаго предпріятія, комуто мы молитствувающи добъръ успѣхъ подписуваме ся за послѣденъ пътъ.

Цариградъ 1858 Декемвриѧ 31

Настоятели на Бълг. Книжинна

К. Мариновицъ

К. В. Славуєвицъ.

ПРИХОДЪ

на

БЪЛГАРСКАТА КНИЖНИНА

Отъ 1 Йули 1856 до 31 Декември 1858.

		грош.	пары
7	Лица, кои-то съ дали по много отъ	10 лири	20,700
46	» » » по 10 лири	46,000	
22	» » » по 5 лири	11,000	
212	» » » по 1 лира	25,959	20
Отъ лихва	— — — — —	4,735	20
» разлика монедна	— — — —	14,189	20
» пріимачите на Бъл. Книжици събрани	— —	14,875	
» Мѣсесловъ тъ за 1857 събрани	— —	4,870	
	сичко.	<u>142,329</u>	<u>20</u>

РАСХОДЪ

на

БЪЛГАРСКАТА КНИЖНИНА

Отъ 1 Йули 1856 до 31 Декември 1858

	грош.	пар.
За Мѣсесловъ-тъ отъ 1857	— — —	5,535
» 1000 тѣла отъ Бъл. Книжици, Редакторътъ имъ и испращаніе-то имъ.	— — —	102,863
» 500 тѣла отъ Чичова-та Томова Колиба	— — —	880
	сичко	<u>109,278</u>
		<u>15</u>

Като навалимъ расходътъ отъ приходътъ оставатъ 38176 гр. 5 пар

СЪСТОЯНИЕТО
на
БЪЛГАРСКАТА КНИЖИНА

На 31 Декември 1858.

	грошов
1. Остатъкъ отъ приходътъ — — — —	38,176
2. Има да се събирътъ за Мъсец. отъ 1857 —	5,975
3. 3000 тъла отъ книга-та: <i>Краткое Сказание за Св. Димитра Басарбовски</i> , подарена отъ Арх. Натанаила Стояновича да се продаде за Бъл. Книж. по 2 гр.	6,000
4. Печалба-та отъ Книга-та: <i>Благонравие</i> , подарена на Бъл. Кн. отъ Д. Добровича и Геор. Василева	2,200
5. Има да се събиратъ отъ пріимачи-тѣ на Бъл. Книжици за 774 тъла по една лира едно-то тѣло, отъ кои-то, като се извадятъ вече събрани-тѣ 14,875 гр. и 54 тъла, кои-то се даватъ безъ платъ на лица-та дѣто сѫ дали 10 или повече лири, и половина-та отъ 21 тѣло, кои-то седаватъ на лицата дѣто сѫ дали по 5 лири	56,075
	(Тука трѣбува да се извадятъ и по едно бѣл. медж. отъ онѣзи книжици дѣто се пріемѣтъ отъ лица-та дѣто сѫ дали по 1 лира, нѣ защо-то не сѫ проводихъ имената имъ отъ вѣнъ и не се знаятъ, за това оставътъ неопрѣдѣлени)
6. Има непродадени още 226 тъла отъ Бл. Кн.	22,600
	сичко
	<u>131,026</u>

Освѣтъ показаната сума, Бъл. Книж. има и Чичевата Том. Килиба 500 тъла несвѣршени, и разницата на лирите отъ несъбраните лири на Книжиците.

БИБЛИОТЕКАТА

на

БЪЛГАРСКАТА КНИЖНИНА.

92 Тъла разни книги на разни языци, подарени отъ Димит-
рія Мутъева.

10 тъла разни книги подарени отъ Вука Ст. Караджича.

2 тъла отъ Всеоб. Исторія подарени отъ І. Груева.

1 тъло отъ Сърбски Памятници подарено отъ А. Михайлова.

5 тъла отъ Гласника, който ся замънява съсъ Книжицитѣ.

Загребачкій Листъ, който се замънява съсъ Книжицитѣ.

Невенъ, който се замънява съсъ Книжицитѣ.

ИМЕНАТА

На лицата, които съ пожертвовали на Бъл. Книжнина предъ споредъ връщето въ които съ зели частъ.

ВЪ ЦАРИГРАДЪ

К. Мариновичъ	гр.	500
К. В. Славчевичъ	»	500
Сим. С. Златовъ	»	500
Георг. Василевъ	»	500
Петар. Николаевичъ	»	500
Стеф. Д. Бояджовъ	»	500
Хр. П. Тъпчилаша	»	2000
Ник. П. Тъпчилаша	»	2000
Дим. Ив. Гешооглу	»	2000
Х. Н. Х. Д. Минчооглу	»	2000
Братя Г. Комсеви	»	1000
Михайлъ Х. Панаитовъ	»	1000
Хр. С. Ариаудовъ	»	1000
Бр. Ив. Золотовичъ	»	1500
Дим. Н. Бракаловъ	»	1000
Димитъръ Добровичъ	»	1000
Иванчо Х. Минчовичъ и други	»	1000
Теод. Бръкаловъ и други	»	1000
Рылскія Манастиръ лир. Турс.	10 гр.	1000
Г. С. Чалжолу	10 л. т.	» 1000
Хр. Х. Д. Мавридовъ	10 л. т.	» 1000
Георги В. Шоповъ	10 л. т.	» 1000
Кириу Х. Поповъ	»	500
Хр. Л. Хамамджиевъ	»	500
Панаг. Д. Павловъ	»	500
Иванъ Стефчовъ	»	500
Хр. Д. Караминковъ	»	500
	гр.	26000

Ив. П. Йасковъ	гр.	500
Генку Г. Хаджеровъ	„	500
Георги Груевъ	„	500
Братя Маркови и	{	
Д. Боянаковъ 5. А. Т.	„	500
И. и А. Х. Димитрови	5. л. т.	гр. 500
Панаютаки Етрополецъ	5 л. т.	„ 500
Бр. Георгевичъ	5 л. т.	„ 500
Салчо Г. Чомаковъ		500
Петаръ Г. Киселевъ		400
Стан. Н. Брадиловъ		120
Енчо Маноловъ		250
Ив. Б. Баларовъ		250
Беззоолу Оанезъ		100
А. Г. Симовъ		100
Илія Бенчовъ		100
Тинчо И. Котленецъ		100
М. Пашовъ		100
Харалам. Лефтеровъ		100
Х. П. Х. Матеевъ и сыновете		
иу Киру и Иваичу	„	200
Ст. Жековъ	„	100
С. Г. Мечкаровъ	„	100
Геньо Маньовъ	„	100
Х. Конс. Теоторовъ Рѣхов.		100
Димит. Пасхалювъ	„	100
Добри Стойновъ	„	100
Ив. Х. Г. Котленецъ	„	100
Д. Х. Нисторовъ 1 л. т.	„	100
Симу Г. Симовъ	„	100
		<hr/>
	гр.	32720

ВЪ КАЗАНИКЪ

Стоянъ Груйоду	гр.	1000
К. Х. Коичооду	„	1000
Теод. С. Маньоду	„	1000

Киччо К. Кутъолу	гр.	1000
Теодоръ Митъолу	„	1000
Тошо Чорбаджи оть Маглишъ	„	1000
Калникъ Игуменъ на Маглиш-		
скій манастиръ	„	1000
Г-жа Стоянъ Груедувица	„	100
„ Констандинациа Х. Койова	„	100
„ Теодор. Маньовица	„	100
„ Теодор. Митъолувица	„	100
„ Дончовица Напазова	„	100
„ Киччовица Кутева	„	100
„ Марійка Бояджова	„	100
„ Марійка Манъолува	„	100
„ Анастасія Дончева	„	100
Костаки Ивановъ	„	100
Николай Стоянчовъ	„	100
Хр. Коевъ Сапунджи	„	100
Митю Стойчевъ	„	100
Руси Стояновъ	„	100
Минчу Бонювъ	„	100
Нейко Петковъ	„	100
Иванчо Сапунджіевъ	„	100
Попъ Димитръ Киччъ	„	100
Теню Ивановъ	„	100
Иванчо Тенювъ	„	100
Ниделчо Христовъ	„	100
Милю Ганювъ	„	100
Киро Христовъ	„	100
Х. Констан. Дочувъ	„	100
Сынъ му Андоиъ	„	100
Христу Раювъ	„	100
Велчъ Ивалувъ	„	100
Петку Тона	„	100
Иванъ Колювъ правжъ	„	100
Х. Иванъ	„	100
Христу Кулинъ Коевъ	„	100
Дончу Попъ Митювъ	„	100
Сынъ му Димитаръ	„	100
Станю Ивановъ	„	100

Канчю Бенювъ	гр.	100
Ганчо Петковъ	"	100
Мирчо Х. Василовъ	"	100
Анастасъ Ивановъ	"	100
Димитаръ Нейтовъ	"	100
Тоню Папювъ	"	100
Сынъ му Петку	"	100
Юфчо Димитровъ	"	100
Сынъ му Димитаръ	"	100
Иванчо Ведевъ	"	100
Теньо Славовъ	"	100
Мирчо Дочовъ	"	100
Славъ Митювъ	"	100
Митю Радювъ	"	100
Иванчо Бояджи Пенчевъ	"	100
Пенчо Х. Колевъ	"	100
Бончо бояджи Пешчовъ	"	100
Димитаръ Петковъ	"	100
Христо Ивановъ	"	100
Христо Пацаляевъ	"	100
Митю И. Поповъ	"	100
Койчо Пенювъ	"	100
Иванъ Петковъ	"	100
Христу Ивановъ	"	100
Станчо Петровъ	"	100
Петку Вълковъ	"	100
Минчо Мирковъ	"	100
Христу Х. Петровъ	"	100
Станчо Петковъ	"	100
Генко Павлевъ	"	100
Иванъ Коювъ	"	100
Бончо Васильевъ	"	100
Минчо Коювъ	"	100
Марко Маневъ	"	100
Христо Добровъ	"	100
Христо Богой	"	100
Петаръ Булзъ	"	100
Ценчо Марцовъ	"	100

Нанъ Вълевъ	гр.	100
Митко Коевъ	"	100
Герги Китовъ	"	100
Русси Момковъ	"	100
Петаръ Д. Топузъ	"	100
Тотъ Паназовъ	"	100
Русо И. Митовъ	"	100
Хр. Стайковъ	"	100
Иванъ Кутъолу	"	100
Иванъ Клатина	"	100
Иванчо Христовъ	"	100
Станчо Филиповъ	"	100
Иванъ Д. Х. Койчовъ	"	100
Меладинъ Гуньолу	"	100
Несторъ Добровъ	"	100
Колю Христовъ	"	100
Гешо овчаръ	"	100
Иванъ Друмъ	"	100
Ради Чавдаръ	"	100
Станчо Малодинъ	"	100
Атанасъ Станъовъ	"	100
Христо Ивановъ	"	100
Економъ Х. Н. Андонъ	"	100
Тотъ Калайджи	"	100
Иванчо Теодоровъ	"	100
Добри Маникъ	"	100
Стойно Четалъ	"	100
Иванчо Пенчовъ	"	100
Димитаръ Драгановъ	"	100
Попъ Ставры	"	100
Х. Иванчо Петковъ	"	100
Вълчо Мирашки	"	100
Никола Маджаръ	"	100
Станчо Груевъ	"	100
Стойно Тамахкаръ	"	100
Иванчо Каракъ	"	100

Иванъ Петковъ	гр.	100
Христо Неделчовъ	"	100
Коста Петковъ	"	100
Жельо Гайтанджи	"	100
Вельо Цоневъ	"	100
Стойно Коевъ	"	100
Теодоръ П. Учителъ	"	100
Добри Ганчевъ	"	100
Ганчо Добревъ	"	100
Енчо Т. Яаджи	"	100
Димитаръ Ивановъ	"	100
Петко Демиръ сапунджи	"	100
Христо Ивановъ	"	100
Еню Славовъ	"	100
Желю Славовъ	"	100
Димитаръ Христовъ	"	100
Койчо Ивановъ	"	100
Кольо Ст. Касапъ	"	100
Илля Зл. Касапъ	"	100
Иванъ Тр. Кацаръ	"	100
Теодоръ Коювъ яаджи	"	100
Генчо Коевъ яаджи	"	100
Вялю	"	100
Петко Ботровъ	"	100
Стеф. Башовъ	"	100
Лазаръ Стамовъ	"	100

гр. 20,400

ВЪ РУСЧУКЪ

Братия Х. Петковы л. Тур.	10	гр.	1000
Стеф. Игнатиевъ	"		1000
			2000

ВЪ ВІЕНА

А. Миха йловъ	2	л. т.	гр.	200
Теод. Милановъ	1	л. т.	"	100
Хр. Петровъ	1	"	"	100
Коста Атапасовъ	2	"	"	200

Хр. Геноглу	1 л. т.	гр.	100
Иванъ Теодоровъ	1 „	„	100
Х. Д. Х. Пенчовъ	1 „	„	100
Иорд. Василовъ	1 „	„	100
Иванъ Денкоглу	100 карбов.	»	2500
		гр.	3500

ВЪ ГАБРОВО

Станчо Х. Ариаудовъ	10 л. Т.	гр.	1000
Христо Дюстабана	10 „	„	1000
Христо Х. Ив. Манаевъ	10 „	„	1000
Андрей Д. Хесапчиевъ	10 „	„	1000
		гр.	4000

ВЪ СВИЩОВЪ

Никол. Хр. Поповъ	10 л. Т.	гр.	1000
Иванъ Б. Поповъ	10 „	„	1000
Братя Н. Каракашеви	10 „	„	1000
Ив. Д. Стамчооглу	10 „	„	1000
Димитаръ Начевичъ	10 „	„	1000
Алеко Х. Костантиновъ	10 „	„	1000
Ставри П. Даляновъ	10 „	„	1000
Ламби Костовъ	10 „	„	1000
Братя Кабакчиевы	10 „	„	1000
		гр.	9000

ВЪ ЕСКИ ЗДАРА

Вълчо Х. Стаматовъ	гр.	1050
Х. Савва г. Стоевъ	»	1050
Ст. Тодоровъ	»	1050
Тачо Николовъ	»	1050
А. Х. Стоянчовъ и др.	»	1050
Д. Х. Пенчовъ и др.	»	1050
Х. Андонъ Х. Митовъ	»	1050
Зафиръ Христовъ	»	1200
Василъ Емфияджи	»	700
Манолъ Ивановъ и др.	»	1050
Каоста П. Тарекчиевъ	»	122

Анастасъ И. Херли	гр.	242
Генчо Нифтиновъ	•	120
Стоянъ Банчевъ	•	120
Красто Кюмрени	•	120
Попъ Ив. Петковъ	•	120
Василъ г. Поповъ	•	120
Георги Лечовъ	•	120
Петко Т. Сахатчи	•	120
Зафиръ Течиовъ	•	120
Петко Трифоновъ	"	120
Раш. П. Коставинъ	"	120
Иванчо Безасъ	"	120
Х. Нантели отъ Шумеаъ	"	120
Братя Х. Иліевы	"	240
Брат. Б. Гюдюзовъ	"	240
Атанасъ Г. саханджи	"	210
Теодоръ К. Бакалъ	"	120
Начо Г. Поповъ	"	120
Хр. С. Калинчкооду	"	120
Х. Д. Х. Гешовъ	"	120
Петку Радоювъ	"	120
Косю г. Миткооду	"	240
Ст. Минчевъ	"	120
Иванъ С. Салабашъ	"	100
Ст. И. Салабашъ	"	100
Георги И. Салабашъ	"	100
Инн. Мирчовъ	"	100
Вълчо Минчовъ	"	100
Леонидъ	"	100
Отецъ Митрофанъ	"	100
Ст. Патановъ	"	100
Момч. Енютъ	"	155
Георги Стайковъ	"	100
Захария Стайковъ	"	100
Х. Д. Х. Т.	"	100
Ив. Х. Димитровъ	"	100
Димо Енчевъ	"	100
Г. Димовъ	"	100

Минчо Гергивъ	тр.	100
Ст. Миличовъ	"	100 $\frac{1}{2}$
П. Х. Маринъ	"	122
М. Мартинъ	"	100
Ц. А. Дукоглу	"	100
Славъ П. Гранчаровъ	"	498
Ив. Х. П. Сайд.	"	122
М. Х. Генчовъ	"	122
Кирил Х. Ивановъ	"	122
Георги Д. Ахилов.	"	1000
	гр.	17695 $\frac{1}{2}$

ВЪ ТЪРНОВО

Пандели Х. Г. Кисимовъ,	10 л. т.	гр.	1000
Епис. Лоф. Г. Йаривъ	10 л. т.	"	1000
Ив. Гешоглу	5 "	"	500
Никола И. В. златаровъ	5 "	"	500
Димит. Х. Ничовъ	10 "	"	1000
		гр.	4000

ВЪ ОДЕССА

Л. С. С. Алексѣй Николаевичъ Ба-			
хметіевъ Р. С.	300	гр.	7200
Н. Мирон. Тошковъ	250	"	3000
Д. Ф. Ниделковъ	6	"	144
сичко		гр.	10344
			103,659

Отъ сумата 103,659 $\frac{1}{2}$ само следующите суми не сѫ внесени:

Отъ Свищовъ	—	—	—	гр.	9000
" разни изѣта	—	—	—	"	1500
					10,500

Българските Книжки се раздават:

У ЦАРИГРАДЪ.

Балз-Капанъ.

Братия Комисеви.
Станчо Брадиновъ.
Иванъ пеовъ Ласковъ.
Иванъ Стефчевъ
Г. Р. Хаджаровъ
Д. Х. Несторовъ
К. В. Славчевичъ
Гавриилъ Кръстъовичъ
Цвѣтко Н. Узунъ.
Г. С. Чалоглу
С. В. Сватовски.
Тодоръ Бръкаловъ
Иванчо Николовъ
С. Симовъ
А. Симовъ
К. Райковъ
Христо Груевъ
Христо Х. Стояновъ
Киро Георгіевичъ
Антонъ Кантаровъ
К. Мариновичъ
Х. Н. Х. Д. Минчоглу
Петъръ Николаевичъ
Киро Поповъ
Божилъ Йововъ
Степанъ Бояджовъ
Симеонъ Златовъ

Иліа Н. Бенчевъ
Христо Караминковъ
Георги Груевъ
Драганъ Матеевъ
Иванчо Х. Минчовъ
Хр. Хамамжіоглу
П. Д. Павлевъ
Никола Василевъ
Д. Бръкаловъ
Х. Мина Пашевъ
Хр. Арнаудовъ
Хр. Дюсъ-Табанъ
М. Х. Панаіотовъ
М. Райковъ
М. Х. Ивановъ
К. и Ив. Х. Петрови
Хр. Пашаловъ
Георги Василевъ
Хр. Мавридовъ
Анг. Х. Дим.
Стоянъ Ив. Жековъ

Фенеръ.

Негово Преосвященство, Г. Иларіонъ Макаріополски 11 тѣла.
Негово Высокоцреподобие Г.
Партеній Арх. — — 20 тѣла.
Негово Преподобие Г. Иларіонъ

Галата.

Негово Преподобие Г. Паисий.
 Г. Петроніевичъ 6. тѣла
 „ Хр. Тъпчилещовъ.
 „ Д. Гешоглу
 „ Д. Добровичъ.
 „ Моравеновъ
 „ Иванъ Найденовъ
 „ Петъръ П. Величковъ
 „ Иванъ Миновъ

Татавла.

Г. Никола Тъпчилещовъ.
 „ Золотовичъ
 „ Стефанъ Илїевъ
 „ Севастиди

Пера.

Г. Тошковъ
 „ Александръ Ексархъ
 „ Петко Бончовъ
 „ Славчо Василевъ
 „ Димитъръ Чопариновъ
 „ Андонъ Кюстендилъ
 „ Кръстьо Червенъ
 „
 „ Николай Ил. Кочевъ.

Г. Теню Бозвели
 „ Иванчо Бозвели
 „ Петко Маринъ
 „ Христо Дупчина
 „ Драганъ Манджука

Бебекъ

Г. Ев. Боре
 „ Морсъ
 „ Д. Костантиновъ
 „ Величко Семеоновъ
 „ Грую Ст. Груевъ
 „ Д. Хесапчіевъ
 „ Хр. Бояджіевъ
 „ Николай Поповъ.

Бояджиси Кюю.

Г. Нанаіотаки.

Халки

Негово Высокопреподобие
 Г. Антимъ Архимандритъ.
 „ Струмски

Атина.

Г. М. В. Шоповъ

Книжните се испращатъ въ слѣдующи-ть мѣста още;

	тѣла
Въ Пловдивъ до Г. Доктора Ст. Чомакова.	100
„ Ески-Заара до Г. А. Х. Стоянчова.	30
„ Казанджъкъ до Г. Ст. Груюглу	30
„ Калоферъ до Г. Д. Х. Тулевъ	35
„ Сливенъ до Г. Данчева	16
„ Габрово до Г. Ст. Арнаудова	8

тъла.

Въ Търновъ до Г. Х. П. Кисимова	11
,, Свищовъ до Г. А. Н. Каракашеви	25
,, Русчукъ до Г. Бр. Х. Петкови	22
,, Шуменъ до Г. Т. Х. Бойчова	15
,, Тулча до Г. Д. Карловски	16
,, Самоковъ до Г. Бр. Х. Гюрова	20
,, София до Г. Дим. Трайкова	10
,, Дупница до Г. Дим. Янакиеви	5
,, Букурещъ до Г. Хр. георгієва	100
,, Гюргевъ до Г. М. Авраамовича	10
,, Ибраила до Г. М. Поповича	20
,, Галацъ до Г. Евл. Георгіева	33
,, Віена до Г. Ат. Михайлова	10
,, Варна до Г. Бр. Георгіеви	10
,, Силистра до Г. Радя Теодорова	2
,, Видинъ до Г. Севас. Ганзовенова	2
,, Исмаиль до Г. Г. В. Шопова	30
,, Іашъ до Г. Арх. Натанаил Стояновича	10
,, Едирне до Г. Неша Чорбаджи	5
,, Хаскюю до Г. Христодула	15
,, Разградъ до Г. Никола Икономова	4
,, Одеса до Г. Ст. Тошковича	50

Сума-та 44,875. коя-то се показва да е събрана отъ спомоществуватели-тѣ на Бъл. Книжици, е дадена само отъ петъ мѣста: Цариградъ, Къзандъкъ, Русчукъ, Търново и Ибраила. Отъ сички-тѣ други горепоказани мѣста и нити една пара не е проводена за Книжици-тѣ.